... proletaarinar, negedegtî.

Buriaad-Mongol Ynen

BK(b)P-iin Buriaad-Mongol Obkoomoi ba BMASSR-ei Verxoovno Soveedei Prezidiymei oorgan.

№ 95 (2735)
1939 onoi APREELЬ 26
Sredaa
16-daxi zilee garna
ULAAN-YDE goorod BMASSR

22 KOLXOOZUUD TARILGIIJI DYYRGEBE

Petropaavlovka. (Telefoonoor abtaba). Apreeliin 24-de Zediin aimagai 5 kolxoozuud ba Borgoin sovxooz oroohoto kylьtyyrenyydei tarilgiiji dyyrgehen baigaa. Borgoin sovxooz bolbol 1200 gektaar tarilgiiji xydelmeriiin 5 xonog soo dyyrgee. Erxim traktoriist nyxer Ceretaarov bolbol ydereigөө noormiiji sag yrgelze 170 proc. dyyrgeze, tarilgiingaa plaaniin 110 proc. dyyrgebe.

Apreeliin 25-da tus aimagai 22 kolxoozuud gol kylьtyyrenyydei ertiin tarilgiiji dyyrgebe. Byxii kolxoozuudta socialiis sorevnovaaniiin yrgenөөr delgeryylegdehenei rezylьtaadta, staxaanovcuud ton olooroo urgahan baina.

Ede kolxoozuud tarilgaa 8-9 xonogto dyyrgee.

Byxesojuuzna Kommuniis (bolьşeviigyydei) Paartiiin XVIII sjeezd

BKP(b)-ein ustaavta oruulagdaxa xubilaltanuud. Doklaadçig nyxer ŽDAANOV*)

Xynyydiiji uragşanь tataxiiji, terenei dutagdalnuudiiji za- iiji ba xymyyzyylxiiji xysedeg bişe, xarin xynyydei dutag- udiiji gipertrofiirovеldeg, jixedxedeg ba delgeryylxe, ali igөөr demzexe johotoi ynete jyymiiji xynyydte xaradag- jabadal xadaa minii hanaxada, ede bygede xadaa menь- zmiin recidiiv, xynde xandalgiin talaar, opportuniizmiin janziin foorm bolno. Tiin xerbee, ede psevdomoraliist- iiji nege baga dololon xuulaa haa, tedeenei dunda nial- ngşad ba niuur şaraişalagşadiiji daldalan baiza şadaxa- iime tyrelei, xuursagai nyxe maltagşadtai jamarş kaaşa a şadaxagyi baihan labtai. (Nerjeme aplodismeentnyyd).

Tiixetei xamta paartida gedergee abtaza baihan çleen- le xaxad reabilitaaca xelgiin praaktikiiji eseslexe xereg- Jamar negen uşarta" perestraxoovka xexiin tulada, paar- reabilitiirovelegdeze baigaa çleende hyyl gy, ali hyylxe- orxidog,—tiime tiipiin partiiina xydelmerilegşe manaida tika deere oloxon le baixa: xyn xadaa gargagdaxahaa ad tereniiji mynөө reabilitiirovelxe bolxodo, jyyneiş tylөө medegdexegyiş haanь, tereende viigovor bişedeg. Tere viigovortei baigaa haanь—hyyl gargaxiin tulada—tereende i tabidag. (Enieeldeen)

Iime xadaa reabilitaacalgiin praaktikiiji erid eseslexe şu- ba xyn bolbol xysed reabilitaacalagdaxa johotoi le bai- aanь—tereenhee xemzeenyydiiji duuhan abza xajaxa tei.

Manai zergenyydte şurgahan ba heremze tuxai xuurmag raldaanuudaar өөriingөө daisan jabuulgiiji paartihaa iiji oroldodog, bag ymdehen daisadiiji eliryylxe ba eses- xyrter yi niza daraxa şuxala baihaniiji zaahan, CK-ei jan- ska pleenymei togtoomzo bolbol xede xeden organizaa- dta xysed erid bişeer jabuulagdana geze ede faaktnuudhaa bolno.

Paartiiin çleengyydte individyaalьna xandalgiin meetod l xysed bodxoogdozo şadagdaadyi. Paartihaa oguulь- yndehe barimtagyigөөr gargalga bolbol baihaar zandaa. BKP (b)-ein CK-ei janvaarьska pleenymei togtoomzo bol- ndehe huurigyigөөr gargalgada esergyy temesexiin tula- aksimym garaanti baiguulxiiji, individyaalьna xandalgiiji өөrenь bodxooxiiji, paartiiin çleengyydei sydьbaa tuxai alnuudta tusagaar jixe anxaraliiji yzyylxiiji xaraandaa baina.

...de asuudalnuudai tusagaar jixe udxaşanartai baihan tu- , paartiiin çleende şiglyylegdehen zemdelgenyydei xedii yndehe huuritai baihiijinь narin niagtaar şalgaxa ba te- anxaraltaigaar xandaxa jabadaliiji xangaxa xede xeden eninyydiiji ustaavta nemeexe; paartiiin çleengyydei er- diiji alibaa durazoriglin jabuulganuudhaa xamagaalan xa ba bagaşag zemenyydiiji xehen, paartiiin çleengyyd- rtiiina xeheeltiin deede xemzee bolxo, paartihaa gargal- xereglexe jabadaliiji praaktikahaa zaisuulna.

Nyxer Staalinai zaabarinuudiiji medexe xeregtei:

„Paarti xadaa paartiiin çleende ton jixe ba serьjoozno xereg bolhon ba paartida çleenstvo gy, ali gaartihaa arguulalga bolbol—xynei azabaidalda jixeşeg pereloom myn".

„Paartiiin riadovoi çleengyydte paartida baixa ba partihaa gargagdaxa jabadal xadaa—azabaidaltai ba yxel- il adali asuudal myn".

Partiiina xeheeltiin deede xemzee—paartihaa gar- bolbol, aarmida xeheeltiin deede xemzee bolxo buu- aluulgatai adli geze, nyxer Staalin bolbol ondoo tee n baigaa. (Staalin, „Oppoziiconuud tuxai" sboornig, n. 34).

BKP(b)-ein CK-ei, 1937 onoi fevraalьska-maartovska ba -ein CK-ei 1938 onoi janvaarьska pleenymei paartihaa iin tuxai asuudalnuudaar togtoomzonuud bolbol paar- gargalgiiji miinimym bolgoxo gehende zoriuulagda- ina. Paartihaa gargalga bolbol aarmidaxi deede xemzee buuduulan aluulgatai adli jym haa, tereniiji zyyn ba- eşenь xereglexe bolxogyi.

Eden zemenyyd tuşaa, paartiiin ustaavaar xaraaşalagda- rtiiina zeme toxolgiin xem xemzeenei rooliiiji texeriyyl- ila. Şuxala gy, ali şuxala bişe gy geze medengyigөөr, zemenyyd tuxai adaliaar hanaza bolxogyi. Nege yjede, na gargalga bolbol olontooto partiiina organizaacanuu- aktikada andaldaanai zizeg moneet bolşohon baina. a zeme toxolgiin iimenyyd xemzeenyyd: naviid tabilga, il sonosxolgo, zemiinь xaruulan zaalga, viigovor, şan- ovor, duradxaltai şanga viigovor gexe gy, ali manai ar xaraaşalagdahan ba partiiina zemenyydei eldeb jan- i eldeb şatanuudta taaradag, partiiina zeme aşalgiin nyydei byxii ujan şkalaanuud—martagdaşahan baiba.

Ustaavaar xaraaşalagdahan, partiiina xymyyzyylgiin ba toxolgiin xemzeenyydiiji texeriyylxe şuxala.

...uşanai, xuulagdahan zeme toxolgonuud tuxai xelexe l baina. Sjeezdiin urda teexi partiiina suglaanuud deere tuxai baga bişe xelsegdehen baigaa. Xyn xadaa zahar- toxogdohon zemenь tereenhee xuulagdahan baigaa zenei tuxai sag yrgelzede durdazal baihanai xereggyi, ai, zahagdahan alduunuudai tylөө xeheeze ba paartiiin i moraalьna zoboozo baihanai xereggyi.

...yn bolbol arban zilei saadtee zeme xeed, zeme toxuul- dag faaktnuud ysөөn bişe baixa. Hyyleeriinь xyn bol- araad, toxogdohon zemenь tereenhee xuulagdahan bai- eş, ene xynei tuxai xelsexe bolxoloor le, ene zeme abol daxin durdadag baina. Žişeelxede, partoorga- hungagdaxa erxiiji bejelyylxe jabadalai talaarşji, ene xel xoro xexe baina. Partiiina oorganuudta hungalta- yjede kandidatuuriiji zyblen xelsexe yjede iime nyxe- xidoo le otvood xedeg baihaniinь elite baina. Ene uruu: xyn xadaa alduugaa zahaa haa, өөriingөө byxii soo jaaxadaa moraalьna piatnootoi jabaxa geeşeb? jyymenei tylөө xeheehenei xereggyi. (Goolosuud: zyb).

...IINA PROGRAAMMIIJI ŞUDALXA BA MEDERXE TUXAI

...rtida orogşo kandidaaduudta tabigdaxa ustaavna erii- xe şuxala baihanai tuxai teezisyyd soo temdegleg- baina, terenei johoor xadaa tedeneriiji abalgiin ysloovi paartiiin prograamma ba ustaaviiji mederxehee gad-na, ustaavna kandidaatska staaziiji garxahaa gadna, myn baha **prograammiiji şudalalga** bolno.

Nyxer Staalin bolbol BKP(b)-ein CK-ei 1937 onoi fevraalьska-maartovska pleenym deere xehen өөriingөө doklaad soo iigeze xelehen baina gebel:

„Paartiiin prograammiiji şudalxiin tulada bodoto marksiist, şalgagdamal ba teoretiiçeske beledxeltei marksiist baixa xeregtei. Manai prograammiiji şudalhan, teoretiiçeske beledxeltei ba şalgagdamal bodoto marksiistnuud bolhon, paartiiin çleengyyd manaida xer olon oldoxo aab, medenegyib. Saaşaa ene zamaaraa jabaxa boloo haa, bide xadaa paartida zybxen le intelligeenciiji ba jyrenxiidөө le erdemtei xynyydiiji ylөөxe bolxobdi. Iime paarti xende xeregtei jym? Manaida paartiiin çleenstvo tuxai şalgagdamal ba byxii ispetaaniiiji dabahan leeninske foormyla bii. Ene foormyloi johoor, xen paartiiin prograammiiji zybşөөneb, çleenske vznoosuudaa tyleneb, terenei organizaacanuudai negende xydelmerilneb, tere xadaa paartiiin çleen geze toologdono. Anxaralaa tabigtii: leeninske foormyla soo prograammiiji şudalxa tuxai bişe, xarin prograammiiji mederxe tuxai xelene. Ene xojor ton ondoo zyilnyyd baina. Eneeniiji barimtalan xelexe jyymeş jyy baixab, prograammiiji şudalxa tuxai xodo le şaşaza baidag, tede partiiina nyxed zyb bişe, xarin ende Leenin zyb baina. Eneşji oilgostoi. Gansaxan le prograammiiji şudalhan ba teoretiiçeske beledxeltei marksiistnuud bolhon nyxedyyd paartiiin çleengyyd bolzo şadaxa jym geze paarti xadaa togtoohon baigaa haa, paartiiin çleengyydiiji marksiizmda hurgadag ba manai prograammiiji şudalxadanь tuhaldag xeden miangan partiiina kryzooguudiiji, xeden zuun partiiina hurguulinuudiiji, paartida baiguulxagyi hen. Tiixede elite bolno, paartiiin çleengyyd bolbol partiiina prograammiiji şudalza yşөө amzaagyi, teoretiiçeske beledxeltei marksiistnyyd bolzo amzaagyi geze, paarti medee xadaa, paartiiin çleengyydei dunda iime hurguulinuud ba kryzooguudiiji organizovaalna".

Prograammiiji şudalxa geeşe—tereniiji yndehelze şadaxa gehen zyil bolno. Prograammiiji mederelge geeşe—terenei polozeeninyydiiji xubaasaldaxa, tereniiji zybşөөxe, tereniiji xamagaalxaar belen baixa gehen zyil bolno. Prograammiiji şudalalgiiji xexe gy, ali yndehelelgiiji kandidaadhaa erixe jabadal bolbol—xynyydiiji paartihaa aiza soşorduulxa jabadal bolno. Ede eriltenyyd bolbol teoretiiçeske buruu ba praaktika deere, abtagşada buruugaar xandaxa jabadalda asardag baigaa. Tere saanaa geegdengi xynyydeer ysөөn bişe xegdedeg, politiiçeske ekzaamenda oroxohoo aihan deerehee, olontooto kandidaaduud bolbol paartiiin çleende oruulxa tuxai medyylge barixahaa aidag baigaa. Praaktika deere ede yndehe huurigyi eriltenyyd xadaa paartiiin gol priincepyydiiji ebdexe jabadalda abaaşadag ba paartiiin olonşog çleengyydeinь baidalda xysed todorxoi bişe ba togtuurigyi jabadaliiji bii bolgono.

Nyxedyyd, ene xadaa kandidaatska staaziiji yngerze baigaa yje soogoo, prograammiiji şudalxadanь xorimzotoi gehen bişe daa. Gebeş, kandidaadta tabigdaxa ustaavna erilte tuxai xelegdene. Prograammiiji şudalxiiji erixe geeşe, xynyydiiji paartihaa ailgaxa baihaniinь elite baina.

Paartiiin prograammiiji ba ustaaviiji mederelge, çleenske vznoosuudiiji tylelge, partiiina negen organizaacanuudta xydelmerilxe—egeel ene xadaa paartiiin çleenhee ustaavai johoor erigdene. Paartiiin çleen tuxai, Leeninske—Staalinska ispiitenne foormul bolbol jamar negen haizaruulalgiiji erinegyi. Egeel tiime deerehee, paartiiin mynөө baigaa ustaav soo baigaa prograammiiji şudalaxa tuxai eriltiiji helgexe şuxala baina.

PAARTIIIN DOTOODIIN DEMOKRATII TUXAI

Nyxedyydl SSSR-ei şine Konstituuciin abalgatai xamta bii bolhon, oronoi politiiçeske azabaidaldaxi erjesetei xamta, şine zorilgonuud paartiiin urda bii bolhon baina. Oronoi politiiçeske azabaidalda bolhon erjese bolbol jyynde baigaab gexede, hunguuliiin sisteemiiji xysed demokratizaacalgada, xizaarlalgatai hungaltanuudhaa bygedeniitiin hungaltanuudta şilzen orolgodo, xysed tegşe bişe hungaltanuudhaa — tegşe hungaltanuudta, olonşatata hungaltanuudhaa—sexe hungaltanuudta, neemel hungaltanuudhaa—xaamal hungaltanuudta şilzen orolgodo baigaa.

Hunguuliiin şine sisteeme bolbol maassiin politiiçeske aktiivnostiiji şangadxalgada, soveed zasagai oorganuudta maassiin kontrooliiiji şangadxalgada, aradai urda soveed zasagai oorganuudai xariuusalgiiji şangadxalgada asarxa johotoi baihan ba bodoto deeree asaraaşji baina.

Oronoi azabaidalda bolhon erjeltiiji xysed beledxelteigeer ugtaxiin tulada, paarti xadaa ene erjeltiin tolgoido zagsaza, SSSR-ei Verxoovno Soveedei ba sojuuzna respyyblikenyydei Verxoovno Soveedyydei, bolxoo baigaa hungaltanuudta өөriingөө xytelberilxii rooliiiji xysed xangaxa johotoi bolhon baigaa. Tiin, enenei tulada jyy xeregtei baigaab gexede, partiiina organizaacanuud bolbol өөhediingөө praktiiçeska xydelmeridөө esestee xyrter demokratiiçeska baixa, paartiiin ustaavai erihenei johoor, tedener bolbol paartiiin dotoodiin azabaidalda demoratiiçeska centraliizmiin yndehe huurinuudiiji xysed bejelyyldeg baixa, paartiiin byxii oorganuud hungagdamal baixa, paartida kriitike ba samokriitike bolbol xysed xemzeegeer delgerhen baixa, partiiina maassiin urda partiiina organizaacanuudai xariuusalga bolbol xysed baixa ba partiiina maassa өөrөө xysed aktiviziirovenne baixa johotoi baigaa.

Xeden olon partiiina organizaacanuud bolbol hungaltiiji kooptaacaar, tus tusagaar kandidatuurnuudaar golosovaalxa jabadaliiji—spiisogyydeer golosovaalxa jabadalaar g. m. helgeze өөhediingөө praktiiçeska xydelmeride paartiiin ustaaviiji ba demokratiiçeska centraliizmiin yndehe huurinuudiiji ali oloor xazagairuuldag. Tiimehee xamagai tyryyn, partiiina organizaacanuudai antidemokratiiçeske praaktikiiji likvidiirovelxe ba paartiiin dotoodiin delgerengii demokratiiin yndehe huuri deere partiiina xydelmeriiiji şinedxen tabixa şuxala baigaa.

Paartiiin dotoodiin bolьşeviig demokratiiin gol udxanь jyyb? Nyxer Staalinai gansa bişe zaahanainь johoor, paartiiin dotoodiin bolьşeviig demokratiiin gol udxanь xadaa samodeejatelьnostь tuxai, partiiina xytelberide paartiiin çleengyydei aktiivna xabaadalsalga tuxai asuudalnuud bolno. „Paartiiin dotoodiin demokratiii bolbol partiiina maassanuudai aktiivnostiiji yrgelze ba paartiiiji jediinstviiji bexizyylelge, paartida proletaarьska soznaatelьna discipliiniiji bexizyylelge bolno"—nyxer Staalin tiigeze hurgana.

Paarti xadaa egeel iime zorilgoor partiiina xydelmeriiin praaktikada baihan, demokratiiçeska centraliizmiin yndehe huurniiji ebdedeg jabadalnuudiiji likvidiirovelhen ba paartiiin ustaavtai zoxilduulan partiiina organizaacanuudai xytelberilxii oorganuudai hungagdamal baixa jabadaliiji bodxoohon baina.

Paarti xadaa myn tereşelen posleedovatelьne demokratiiçeska praaktikiin jabuulgiiji xangaza şadaxa xede xeden xemzeenyydiiji nemeze abhan baina. Tusagaarlabal: kooptaaca xexe gurimiiji helgelge, partiiina oorganuudiiji hungaxadaa spiisogyydeer golosovaalxa gurimiiji xorilgo, tus tusagaar kandidaaduudiiji golosovaalalgada orolgo, kandidaaduudiiji otvood xexe ba tedeniiji kriitikelxe talaar paartiiin byxii çleengyydte xizaarlaltagyi erxenyydiiji xangalga, partiiina oorganuudiiji hungaxadaa kandidaaduudiiji xaagdamalaar (niuusaar) golosovaalxa gurimiiji togtoolgo, gorodskoi partiiina aktiivyydiiji, jixe goorodto haa,—raioonno aktiivyydiiji ujalgata periodiiçeske zarlalgiiji togtoolgo.

Ustaav bolbol kriitikiin ba samokriitikiin saaşanxi xygzeltiiji, partiiina maassiin urda partiiina oorganuudai xariuusalgiin, deeşelelgiiji partiiina maassiin aktiivnostiiin urgaltiiji xangaxa ba tereegeeree, politiiçeske xytelberiiin şine zorilgonuudiiji amzaltataigaar şiidxexiin tulada paartiiiji zebsegleigede tuhalxa ba praaktikaar şalgagdahan, paartiiin ede byxii şinenyyd xemzeejabuulganuudiiji toboiso xaruulxa johotoi.

SSR Sojuuzai ba Sojuuzna respyyblikenyydei Verxoovno Soveedyydte hungalta xadaa paartiiin dotoodiin demoraatiiin uzuur exinyydiiji bejelyylhenei yndehe huuri deere partiiina xydelmeriiiji şinedxen tabihanail rezylьtaadta, paarti bolbol kommuniistnuud ba partiiina bişenyydei bloogoi xysed ilaltiiji tuilahaniinь elite baina.

Demokratiiçeska praaktikiiji posleedovetelьnoor bejelyylge bolbol partiiina organizaacanuudai byxii azabaidaldanь yrete vlijaani xee. Paartiiin çleengyydei aktiivnostiiin ba soznaatelьnostiiin, paartiiin xeregei tylөө tedenerei xariuusalgiin urgaltiin itoogonь sjeezdiin urda teexi diskyyssi ba partiiina demokratiizmiin halbaraltiiji demonstraacalhan partiiina oorganuudiiji hungaltanuudai rezylьtaaduud bolno. (Aplodismeentnyyd). Ene yndehe huuri deere paartiiin çleengyydei ugaa jixe şine sloinuud paartiiin azabaidalai xabaadalsalgada debzee.

1938 ondo bolhon, partoorganuudai hungaltanuud deere hulaar xydelmerilze baigaaş partiiina oorganuudai deejaatelьnostiiji kriitikelxe jabadal yrgөөr delgerhen baigaa. Ene kriitikiin rezylьtaadta, olontooto partiiina komiteedyydei ba exin partorganizaacanuudai partoorgnuudai, paartiiin raikoomuudai, gorkoomuudai, obkoomuudai ba xizkoomuudai xydelmerinь xangaltagyi geze mederegdehen baina.

1938 ondo bolhon, hungaltanuudai yjede, olontooto şine xydelmerilegşed xytelberilxii partiiina oorganuudta debzyylegdehen baigaa, zygөөr tede xydelmerilegşedei jixenxi xubinь xyteberilxii partiiina oorganuudta tyryyşiinxijee hungagdahan bainad. Edener—zaluuşuud baina. Xamtadaa, partiiina exin organizaacanuudai partiiina komiteedei çleengyydei 35 proceentenь, raikoomuudai sostaavai 41 proceentenь, gorkoomuudai sostaavai 46 proceentenь, obkoomuudai, xizkoomuudai ba nackompaartinuudai CK-yydei sostaavai—60 proceentenь tyryyşiinxijee hungagdahan baina.

Partiiina suglaanuud deere XVIII partiiina sjeezdede zoriuulagdahan teezisyydiiji zyblen xelselgede paartiiin 2 milioonhoo ylyy çleengyyd ba kandidaaduud xabaadalsaa geze, niutagai partiiina organizaacanuudai otçootno materiaalnuud xaruulaa. 1 millioon şaxuu kommuniistnuud ede suglaanuud deere preenide yge xelehen bainad. (Aplodismeentnyyd).

Nyxedyyd, XVIII sjeezdiin urda tee bolhon diskyyssidei adali diskyyssi manai paartida xediideş baigaagyi jym. Ene diskyyssi bolbol manai paartiiin yzegdөөgyi jixe nigtaral ba jediinstviin orşom baidal soo, paartiiin çleengyydei aktiivnostiiin ton jixe urgaltiin orşom baidal soo bolzo yngerөө.

Diskyysside xabaadagşa byxen, paartida tuhalxiin zorilgoor, niitepartiiina xeregiiji bexizyylxe zorilgoor өөhediingөө zahaltanuud ba nemeltenyydiiji oruulhan bainad.

Diskyyssiiin rezylьtaaduud bolbol bidener xadaa mynөө, paartiiin dotoodiin demokratiiin halbaran badaraltiiji, paartiiin çleengyydei aktiivnostiiin ba samodeejatelьnostiiin yzegdөөgyi jixe debzeltiiji yzeze baihaniimnai batalna.

CK-ei 1937 onoi fevraalьska-maartovska pleenymei togtoomziin ba ene pleenym deere nyrxer Staalinaar paartida ygtehen zaabarinuudai yndehe huuri deere paartiaar xegdehen xydelmeri bolbol өөriingөө azana hain rezylьtaaduudiiji ygebe. Paartitai ba terenei xydelmeritei, paartiiin çleen byxenei barisaanai mederei deeşelhen ba bexizehen baina: Paartiiin çleen byxen xadaa өөriingөө paartiiin niite kollektiivtei barisaatai dyyrensente jedeuicteo, niite, byxeli deerenь xariuusalgataib geze mederene. Ene xadaa paartiiin dotoodiin demokratiiin xygzeltiin ton şuxala bi ton sentei rezylьtaad myn baina.

Tiin xojordoxinь baga bişe şuxala ba hyylei zilnyyd soo paartiiin xygzeltiin itoog geze myn tereşelen bideneer temdeglegdexe johotoi jyyme gexede,—xytelberilgşedei ba maassanuudai xoorondo şine xarilsaanuud bexizee: xytelberilegşedte maassiin naidalga ba tedenerei xoorondiin barisaa ba dytiin baidal xemzeegyi jixeer urgaba. Maassa xadaa xytelberilegşediiji өөrtөө tyrel ba dytiin, tereentei negen xamta paartiiin urda, maassiin urda xariuusalgatai pooslanecnuud geze xaraza dadahan baina. Ene xadaa hyylei zilnyyd soo paartiiin xydelmeriiin xojordoxi, ton sentei itoogonь bolno (Nerjeme Aplodismeentenyyd).

Viivod: paartiiin dotoodiin bolьşeviig demokraatiiin exi uzuuriiji posleedovatelьneer bejelyylxiin yndehe huuri deere partiiina-politiiçeske xydelmeriiiji şinedxen tabilga bolbol manai paartiiin xyseşadaliiji bexizyylee. Paarti xadaa partiiina maassiiji xysed aktivizaacalxiin zam deeree baina, tiin, ene xadaa byxii paarti ba tusagaar kommuniist byxen xadaa maassada өөriingөө avangaardna rooliiiji bejelyylxiinь tulada, negente tiime bolxodo socialiis baiguulaltaiin ulam saaşadaxi ilaltiin tulada ton şuxala usloovi bolxo baina.

(Yrgelzeleleнь 2-doxi niuurta).

*) Yrgelzelel. Exinь „Ynen" gazeedei apreeliiin 23-nai noomerto.

Byxesojuuzna Kommuniis (bolьşeviigyydei) Paartiiin XVIII sjeezd

BKP(b)-ein ustaavta oruulagdaxa xubilaltanuud.

Doklaadçig nyxer ZDAANOV

Paarti bolbol paartiiin çleengyydei aktiivnostiiji ba samodeejatelьnostiiji yrgexe arga baihan tuladanь, paartiiji daisan buzarnuud ba şaar şabxarnuudhaa seberlexe arga baihan tuladanь paartiiin dotoodiin demokratiiji saaşadanşji delgeryylxe ba xangaxa baina. (Yni udaan aplodismeentnyyd).

KAADRNUUDIIJI ŞILEN ABXA, GYISEDXELIIJI ŞALGAXA, PARTIIINA XYDELMERILEGŞEDEI ŞINE KAADRNUUDIIJI DEBZYYLXE TUXAI

Partiiina apparaadiiji şinedxen tabixa, kaadrnuudiiji şilexe, gyisedxeliiji şalgaxa asuudalnuudta oroxomni.

Nyxer Staalin bolbol manai ene sjeezd deere xehen eөriingөө otçootno doklaad deere kaadrnuudai ba tedeneriiji zybөөr şilelgiin udxaşanarta xysed todorxoilolgo ygehen baina.

„Kaadrnuudiiji zybөөr şilen abxa geeşe:

Negedexieer, kaadrnuudiiji paartiiin ba gyrenei altan foond şingieer segnexe, tedeneriiji ximgadaxa, tedeneriiji xyndelxe jabadal bolno.

Xojordoxioor, kaadrnuudaa medexe, kaadrova xydelmelegşe byxenei dostooinstviiji ba dutuujinь jamar narin şangaar şudalan yzexe, xydelmerilegşiin şadabarinь jamar poost deere jyynheeş beleneer xygzen delgerexe baihiinь medexe jabadal bolno.

Gurbadaxiaar, kaadrnuudiiji anxaraltaigaar urguulxa, urgaza jabaa xydelmerilegşe byxende deeşe yrgegdexe jabadaldanь tuhalaxa, tiime xydelmerilegşedtei tesemgeigeer „şireldexiin“ tulada sagiiji gamnaxagyi ba tedenerei urgaltiiji tyrgedxexe jabadal bolno.

Dyrbedexieer, şine, zaluu kaadrnuudiiji sag soonь, zorimgoigoor debzyylxe, tedeneriiji xuuşan huuridanь xeteryylen baiigaxagyi ba tedeneriiji gaşalgaaxagyi jabadal bolno.

Tabadaxiaar, xydelmerilegşediiji poostnuudtanь xubaarilan tabixadaa, xydelmerilegşe byxen, tere xadaa eөriingөө liiçne şanaraar jyrenxiidөө jyy ygeze şadaxa şadabaritai baihan, tereenee manai niitiin xeregte maaksimym ygexөөrөө, kaadrnuudiiji xubaarilan tabixa xydelmeriiin niite şiglyylge bolbol politiiçeske liiniiiji gyisedxexiin nereer ene xubaarilan tabilgiin xegdehen, tereenei eriltenyydte xysed zoxildoxoor jabuulxa jabadal bolno“.

Saaşanь nyxer Staalin bolbol kaadrnuudiiji zybөөr şilexe talaar, mynөө paartiiin zorilgo jyynde baihiijinь zaahan baina.

„Zorilgo xadaa, doorohoo deere xyrterenь kaadrnundiiji şilen abalgiin xeregiiji xysed nege garta abxa, tereeniiji johotoi, nauuçna, bolьşeviig ynder deere yrgexe jabadalda baina.

Eneenei tula, kaadrnuudiiji yzen şudalaxa, debzyylxe ba şilen abxa xeregiiji ondo ondoo otdeelьnyydeer ba seektornyydeer butargaxa jabadaliiji eseslexe ba eneeniiji nege gazarta xamtadxaxa zailaşagyi şuxala.

Iime gazaranь xadaa BKP(b)-ein CK-ei sostaav sooxi kaadrnuudai ypravleeni ba respyblikaanska, xizaarai ba oblastnoi partorganizaaca byxenei sostaav sooxi kaadrnuudai zoxixo otdeel baixa johotoi.“

Ene talaaraa partiiina apparaadai, enenei urda tee baihan organizaacalalga bolbol dutamag baigaa.

Paartiiin ustaavai johoor, partiiina togtoomzonuud ba togtoolnuudiiji bejelyylxe ba soveed azaxiin oorganuudaar ba doodo şatiin partiiina oorganuudaar gyisedxel bolgogdohoniiji şalgaxa talaar praktiiçeska xydelmeriiin tulada, obkoomuudta, xizkoomuudta, nackompaartinuudai CK-de yiledberiiin otraslevoi tahaguud organizovaalagdahan baigaa, yiledberiiin-otraslevoi tahag byride, tus ootraslь tuşaa byxii xydelmerinyyd dyyren bagtaisan oroxo johotoi geze hanaaşalagdahan baigaa gebel: organizacioonno partiiina xydelmeri, kaadrnuudiiji xubaarilalga ba beledxel, agitacioonno maassova xydelmeri, yiledberiiin propagaanda, tusagaar soveed, azaoorganuudaar ba partiiina organizaacanuudaar partiiina togtoomzonuudiiji gyisedxelgiin xoinohoo adagialga.

Xeregei mynөөnei organizaacalgiin dutuu dundanь xadaa, kaadrnuudiiji şilelge, kaadrnuudiiji şilelgiin xereg bolbol xeden olon yiledberiiin-otraslevoi tahaguudai xoorondo taraagdanxai baigaa, ene bolbol nege ceentrhee şiglyyleigiiji erine,—jyyb gexede, kaadrnuudiiji şilelgiin xereg xadaa byxil oopeduud ba byxii kaadrnuudiiji nege gazarta negedxen eblyylegdenxei baixiin şuxala baihantai xolbootoi baina,—egeel eneende bolьşeviig xytelberiiin iskyysstvenь baina. Ene xadaa kaadrnuudiiji buruugaar xereglelgede, kaadrnuudiiji şudalan tanilsalgada jediine meetodyydei ygei baihan jabadalda asaraa, tiime bolxolooroo kaadrnuudiiji şilelgiin iiinieer proriivte asaraa. Myn tereşelen, yiledberiiin otraslevoi eldeb tahaguudai xoorondo kaadrnuudai şilelgiiji taraaxa jabadal xadaa kaadrnuudiiji zybөөr şilelge bolbol iskyysne ba ujan manevriirovaniiiji erize baixa yjede, tusagaar pooloçkonuud ba veedomstvenyydeer kaadrnuudiiji iskyysstveneer tahalduulan xaaxa jabadalda asarhan baina.

Nyxedyyd, taanadai oloniinь xadaa, manaida kaadrnuudiiji şilelgiin xeregei jamaraar taraagdahan ba bagadxagdahaniijinь medenet. Obkoomuudta ba xizkoomuudta promiişlenno tahaguud, Soveed-xudaldaanai, kylьtyyrne-gegeerelgiin ba bişed tahaguud baidag. Ene tahaguudai xoorondo tere gy, ali ene xydelmerilegşiin tylөө temesel ba tatalsaldalga jabaza baidag. Ene xadaa kaadrnuudiiji şudalan tanilsaxa, şilexe ba debzyylxe xeregte vreedne yzegdedeg baina.

Kaadrnuudiiji şilelgiin xeregiiji fynkcionaalьna zizedxelgiin raamkanuud soo jabuulbal, xydelmeriiin eriltetei ba xynyydei şadabarinuudtai zoxilduulan, xydelmerilegşediiji taaramzataigaar xeregielge şadagdaxagyi baina.

Partiiina apparaadiiji iimeer organizovaalalga bolbol bideneriiji xangaza şadaxagyi baina geze ooped xaruulna.

Egeel eneentei daşaramduulan, nyxer Staalinai xelehenei johoor, partiiina-organizacioonno xytelberiiin asuudalnuudiiji speciaalьna organizacioonno-instryyktorske otdeelde iigan oruulza, kaadrnuudiij. şilexe ba xubaarilxa asuudaliiji zybөөr, nauuçnaar şiidxeze şadaxa, kaadrnuudai ypravleeniiji—kaadrnuudai talaar xysen tyges apparaadiiji, CK-da baiguulxa şuxala bolhon baina.

Hyylei xojor zilei torşo soo, Centraalьna Komiteedeer, eneegeer xede xeden xemzeenyyd uridşalan abtahan baina gebel, gansaxanşji partoorganuudai iiinieer bişe, myn tereşelen soveed-azaxiin apparaadai iiinieer, byxii narkomaaduudai talaar, xytelberilxii kaadrnuudiiji şilen abxa ba debzyylxe xereg bolbol CK-gei mynөөnei ORPO-do ulam byri centriizovaalagdahan baina.

Kaadrnuudiiji şilexe, şudalan tanilsaxa ba xubaarilxa xeregiiji iimeer şinedxelge bolbol paartiiin XVIII sjeezd deere, BKP(b)-ein CK-gei xydelmeri tuxai doklaad soogoo nyxer Staalinaar ygtehen zaabarinuudai johoor jabuulagdaxa johotoi

Saaşanь, bii xadaa XVIII partiiina sjeezdiin zyblen xelselgede Centraalьna Komiteedeer tabigdahan, ustaavta oruulagdaxa yşөө negen xubilalta tuxai togtozo xelexiiji xyseneb.

Xytelberilxii partiiina xydelmeride,—obkoomuud, gorkoomuud, raikoomuudai sekretaarьnuudta g. m. debzyylegdegşe nyxedyydhee erigdedeg partiiina staaziiji baga bolgoxo tuxai duradxaliiji xaraadaa abza xeleneb. Partiiina xydelmerilegşedei şine kaadrnuudiiji xytelberilxii partiiina xydelmeride debzyylxiin tulada şuxala ysloovinuudiiji baiguulxa şuxala baihan deerehee, erigdedeg partiiina staaziiji baga bolgoxo talaar, ustaavai ene pyynktiiji xubilgaxiiji CK bolbol duradxana.

Ene duradxal bolbol ton jixe principiaalьna ba praktiiçeska udxaşanartai baina.

Nyxer Staalin bolbol manai sjeezd deere xehen doklaad soogoo, şine kaadrnuudiiji debzyylxe zorilgiiji geniaalьna todoor todorxoilhon baina.

„Zorilgo bolbol nege gebel, xuuşanai gy, ygei gebel, şine kaadrnuudta orijentiirovelexe gehende bişe, xarin xuuşan ba zaluu kaadrnuudiiji paartiiin ba gyrenei xytelberilexii xydelmeriiin nege niite orkeestrte negedxeze, taaramzataigaar xereglexe jabadalda kyyrs barixa gehende baina“.

Egeel iimehee, zaluu kaadrnuudiiji xytelberilxii poostnuud deere sag soonь ba zorimgoigoor debzyylxe şuxala baina.

Manai paarti bolbol zaluu kaadrnuudiiji sag soonь ba zorimgoigoor debzyylheeree le, ton serьjoozno tuilaltanuudai negen bolxo—xaxad millioonhoo deeşe partiiina ba paartida premekaaldag zaluu bolьşeviigyydiiji gyrenei ba partiiina xytelberilxii xydelmeride debzyylelgiiji tuilaza şadahan baina.

Manai kaadrnuudai sostaavai şanarainь haizarhiiji zaaxa şuxala baina. Deede obrazovaanitai, kylьtyyrne jyyme medexe, obrazoovanne ysөөn bişe xynyyd partiiina kaadrnuudai sostaav soo bii bolhon baina.

XYTELBERILXII PARTIIINA KAADRNUUDAI TUXAI ZARIM XEDII BARIMTANUUD.

	Xamta	Deede, xysed bişe deede ba dunda obrazovaanitad	Debzyylegdexe xyrterөө, soc. poloze enieeree xydelmerişed	40 xyrter nahanai xynyyd	31-hee 35 xyrter nahanai xynyyd	1924 onhoo ba tereenhee xoişonxi partstaaztan
Obkoomuud, Xizkoomuud ba nackompaartinuudai CK-nyydei sekretaarьnuudai sostaav	333	196/58,9	175/52,6	303/91	177/53,2	268/80,5
Paartiiin raikoomuud, gorkoomuud ba okruzkoomuudai sekretaarьnuudai sostaav	10902	3115/28,6	5248/48,1	10020/92	5649/52,7	10193/93,5
Obkoomuud, Xizkoomuud, nackompaartinuudai CK-nyydei otdeelnyydiiji daagşadai sostaav.	510	327/64,1	231/45,3	69/92	263/51,6	431/84,5

Azaglalta: 1. Znamenaatelenь proceentnyydiiji xaruulna.

2. Deede obrazovaanitai bologşodoi jixenxi maassanь 1934—36 ba 1937—38 onuudta vyyznyyd ba vtyyznyydiiji dyyrgegşed bolno.

Xerbee xeden zilei saadtee, obrazoovanno xynyydiiji ba zaluuşuudiiji xytelberilxii partiiina xydelmeride debzyylxehee daldirdag ba vrediitelьnyyd bolbol zaluu kaadrnuudta deeşee debzexe arga ygengyigөөr, tedeneriiji sexe le boodog baigaa haanь, mynөө bolxodo, paartiiin egeel jixe ilaltanь jyy bainab gexede, paarti xadaa vrediitelьnyydiiji usadxaza, hyylei yjede urgahan kaadrnuudiiji debzyylxiin ba tedeneriiji xytelberilxii xydelmeride tabixiin tulada zamiiji seberlexe argatai bolhon baina. Manai paartiiin xysenei ba ilagdaşagyinь zaloog egeel eneende baina. (Nerjeme aplodismeentnyyd).

* * *

Myn tereşelen, eldeb yiledberiiin-otraslevoi otdeelnyydei xoorondo taraagdanxai, partiiina direktiivyydiiji gyisedxelei şalgaltiin praaktika bolbol dutamag baigaa. Ene xydelmeriiiji, myn tereşelen le nege gazarta centralizovaalxa şuxala ba tereentei zoxilduulan, KPK-gei deejatelьnostiiiji xubilgaxa xeregtei. Partiiina kontroolь bolbol deistvenne baixa johotoi ba alduunuudiiji sag soonь uridlan hanuulxa johotoi. Zyb kontroolь bolbol gansaxanşji direktiivyydei gyisedxeliiji şalgalgiiji bişe, myn baha direktiivyydei zybiiji şalgalgiiji, tedeniiji ondoo direktiivyydeer helgexe şuxala baihiiji xaraalna.

Nyxer Staalin bolbol bidenerte olodaxin, tesemgeigeer oilguulhan ba oilguulza baina, gebel:

„Xytelberilxe geeşe—rezoliyycenyydiiji bişexe ba direktiivyydiiji elьgeexe gehen bişe. Xytelberilxe geeşe—direktiivyydei gyisedxelgiiji, gansaxanş direktiivyydei gyisedxeliiji bişe, myn baha direktiivyydiişji, tedenei zybiiji ba alduujiş şalgaxa gehen uşartai baina. Manai byxii direktiivyyd bolbol 100 proceent zyb geze hanaxa boloo haa, enieedtei baixa hen. Iime jyyme baidaggyi ba baixa johoşgyi jym, nyxedyyd. **Gyisedxeliiji şalgalta xadaa egeel jyyb gexede, manai xydelmerilegşed bolbol praktiiçeska oopedoi gal sooguur gansaxanşji direktiivyydei gyisedxeliiji bişe, myn baha tede direktiivyydei zybiiji şalgaxa johotoi bainad.** (Namaar temdegl gdee—A Zd). Tiimehee, ene talaar dutagdalnuud bolbol byxii manai xytelberide baigaa dutagdalnuud bolno“.

Staalin, 1928 ondo bolhon CK ba CK-gei apreelьske xamtarhan pleenymei xydelmeri tuxai“).

Gyisedxeliiji şalgalta bolbol xydelmeride baigaa zastoido esergyy, pleesnide esergyy ton şuxala arga bolno. Ene xadaa vrediitelьstviiji uridşalan hergiilexiin tulada ton şuxala arga bolno. Gyisedxeliiji şalgaxa jabadal xaana zybөөr tabigdahan bainab, tende vrediitelь paralizoovanno baixa.

Paartiiina direktiivyydiiji gyisedxelgiin kontrooliiiji şangadxaxa zorilgo xadaa Partiiina Kontrooliiin Komiissiin centraalьna zorilgo bolno.

Eneenhee yndehelen, KPK xadaa BKP(b)-ein CK-gei dergede xydelmerildeg baixa geze togtooxonь şuxala baina. Eneentei daşaramduulan, KPK-ji paartiiin sjeezd deere sexe hungaxa şuxala bişe bolno. KPK bolbol Centraalьna Komiteedei pleenymeer hungagdaxa johotoi ba BKP(b)-ein CK-gei xytelberi ba direktiivyyd doro xydelmerilxe baina.

KAADRNUUDAI TEORETIIÇESKE BA POLITIIÇESKE GEEGDELIIJI LIKVIDAACALXA TUXAI

Nyxer Staalin bolbol partiiina propagaandiin tuşaa kaadrnuudiiji marksiis-leeninske xymyyzyylge tuşaa zorilgonuudiiji eөriingөө doklaad soo ton xursaar ba todo honorootabihan baina.

Tere xadaa iigeze xelee.

„Paartiiin sostaavai regyliirovaniiin ba xytelberilexii... ganuudiiji doodo şatiin xydelmeride dytelyylxiin xe... xangaltataigaar tabiza bolxo baina; kaadrnuudiiji de... giin, tedeneriiji şilen abalgiin, tedeneriiji xubaari... bilgiin xeregiiji xangaltataigaar tabiza bolxo baina; beş, xerbee ede bygediin baitar, manai partiiina pr... gaanda bolbol jamar-negen uşarhaa doxolozo e... haanь, xerbee manai kaadrnuudai marksiis-leeninske myyzelgiin xeregei abirtaza exilee haanь, xerbee kaadrnuudai politiiçeske ba teoretiiçeske xemzee... deeşelyylxe talaar manai xydelmeriiin hularaa ha... tiin eөhedөө kaadrnuud bolbol eneegeer daşaramdu... manai uragşaa xydeløønei perspektiiviiji honirxoxo... iioo haanь, manai xeregei ynen zybiiji oilgoxoo b... ba deerehee ygtehen zaabarinuudiiji hoxoroor ba n... niiçeskaar dyyrgegşe, perspektiivegyi deliaaguud b... haanь,—byxii manai gyrenei ba partiiina xydelmeri... bol zaabol abirtaxa johotoi baina. Gyrenei ba par... xydelmeriiin jamarş halbariiin xydelmerilegşedei p... çeske xemzee ba marksiis-leeninske sosnaatelьno... deere baixa byrinь, xydelmerinь eөrөө ulam aşag y... xydelmeriiin rezylьtaaduudanь ulam effektiivne bai... myn heөrge,—xydelmerilegşedei politiiçeske xem... marksiis-leeninske soznaatelьnostiiin dooro baixa b... xydelmeridenь magad tahaldalnuud ba buruutan... nuud baixa, eөhedөө xydelmerilegşed bolbol magad... zizegyyd ba deliaaguud—gontooşod bolon xubiiza b... tedenerei xubilan urbalganь magad bolxo baihaniiji... siooma geeşe geze mederexe xeregtei“.

Nyxer Staalin xadaa manai kaadrnuudiiji ideologiiçes... ledxexiin ba tedeneriiji politiiçeske xatuuzuulxiin tula... xala byxii arga ba zebsegyyd bii geze, byxii manai p... çeska zorilgonuudiiji şiidxexe jabadalai arbanai jyhen x... eneenhee zaviisima baixa geze zaahan baina.

Partiiina kaadrnuudai teoretiiçeske ba politiiçeske g... delnyydiiji likvidaacalxa zorilgo, paartiiin çleengyydiiji ma... leeninske teoorioor zebseglexe ba bolьşeviizmiiji şudaluulxa... go bolbol „BKP (b)-ein istooriiin xuriaangii kyyrsiin“ ... gotai daşaramduulan, partiiina propagaandiiji emxidxexe... xai“, CK-gei togtoomzotoi ba myn tereşelen, manai ... deere nyxer Staalinai eөriingөө doklaad soo, ene asuudal... ygehen tede zaabarinuudtai zoxilduulan, partiiina prop... diin ba agitaaciin xeregiiji zoxixo xemzeedenь xyrter ... xiiji erine.

Bolьşeviizmiiji şudalxa zorilgo bolbol socialiis baig... tiin mynөө sagai etaapiin zorilgohoo sexe yndehelen ga... Gurbadaxi tabanzilei gol zorilgiiji, azalşadiiji kom... xymyyzyylgiin z o r i l g i i j i, x y n y y d e i ... n a a n i d a kapitaliizmiin ylegdelnyydiiji d a b... zorilgiiji amzaltataigaar bejelyylxiin tulada, so... baiguulaltiin praktiiçeska zorilgonuudiiji amzaltataigaar ş... xiin tulada, kapitaliis xyrieelelgede ba terenei agentu... esergyy temeselde xatuuzanxai baixiin tulada, manai kaad... xadaa teoorioor, tailbarilan xelexede, obşçeestvenne xyg... ba politiiçeske temeselei zakoonuudai znaaniaar zebseg... hen baixa johotoi.

Partiiina propagaandiin gol yndehen dutagdalnuud ... CK-gei medeeze togtoomzo soo nairuulagdahan baina. En... toomzo soo, „BKP(b)-ein istooriiin xuriaangii kyyrsiin“ ... gatai daşaramduulan, partiiina propagaandiiji emxidxexe... nuudanь myn le zaagdahan baina.

Mynөө, propagandiis xydelmeriiiji şinedxen emxi... exilee. Ene şinedxen emxidxelgiin tyryyşiin alxamuudan... xaruulnab gexede, „BKP(b)-ein istooriiin xuriaangii ky... garalga ba CK-gei togtoomzo bolbol byxii ideine-politi... xydelmeriiiji şine şatada yrgexiin tulada xysen tyges t... ygehen baina. Marksiizm-leniniizmiiji şudalxiin tylөө, „B... -ein istooriiin xuriaangii kyyrsiiji“ şudalxiin tylөө olon m... xynyyd oroldostoigoor orolsohon bainad. Ene xadaa ... paartiiin ton jixe ilalta myn. „BKP(b)-ein istooriiin xu... kyyrs“ bolbol orod xelen deere tiraazaaraa 12 millioon... ekzempliaaraar taraagdaa (**şuujama aplodismeentnyyd**)... busad xelenyyd deereşji 2 millioon şaxuu ekzempliaar ... daa. „BKP(b)-ein istooriiin xuriaangii kyyrs“ bolbol ga... 28 xelenyyd deere orşuulagdaad, 673 mianga garan ... pliaaraar xeblegden gargagdaza baina. Marksiizmiin ... yje soo, iime yrgen jixeer delgerhen egeel anxa ty... marksiis knilge, ene bolno geze sexe xelexede bolxo... **(Aplodismeentnyyd).**

Partiiina kaadrnuud bolbol samostojaatelьna hu... tylөө oroldon orolsoo. Marksiis-leeninske literatuuriiji ... lelge tuilai jixeer urgaa. Mynөө, marksiizm-leniniizmiin... gaandada byxii partiiina organizaacanuudai anxaral xan... danxai baina.

Xydelmeriiin şine foormnuudai zarim xedii ooped... raa.

CK-gei togtoomziin hyyleer, marksiizm-leniniizmi... ne ba xeblelei propagaandada paartiiin teoretiiçe... propagandiis erxim xysenyyd xabaaduulagdahan baina... no propagandiistnuud-professionaalnuudai kaadr baigu... baina.

Partiiina propagaandiiji şinedxen emxidxexiin ur... manai paarti dotor 112 mianga garan propagandiistnu... logdozo baigaa. Tedenei dunda, beledxeleeree hula... dyydşji baihaniinь medeetei baina. Edenei toonь my... lieed ysөөrөө. Partiiina organizaacanuud bolbol prop... da, ynexөөr beledxeltei xynyydiiji propagandiistnuud... şileze abnad.

Kryzooguudai tooşji xoroo. Zişeelxede, CK-gei ... zonuudai urda tee, Moskvaada 9 mianga garan kry... Leningraadta 5 mianga garan kryzooguud toologdo... haa, mynөө Moskvaada 500-haa bagaxan ylyy ba ... graadta 300 şaxuu kryzooguud bii.

Knilge deere samostojaatelьna huralsal xadaa k... dai xydelmeriiin gol meetodenь bolzo baina.

Propagandiis xydelmeriiiji emxidxen tabilgada ... udxaşanartai, xeblelei propagaanda yrgedxegdeze b...

Gebeş, ede bydede xadaa manai paartiiin tuila... propagandiis xydelmeriiin tere debzeltiin exin bai... bolьşeviig xeblel bolbol ene debzeltede şiidxexii r... jelyylxe baina. Xeblelei ygenyydiiji xereglelge bolbo... xeer urgahan ba saaşadaaşji urgaxa baina.

Bidener xadaa paartiiin byxii propagandiis xy... ugaa jixe debzeltiin urda tee bainabdi. Propagaandiis... kinoo, raadioo, iskyysstvo g. m., tiime xysen tyges ... yrgenөөr xereglegdexe johotoi.

Paartiiin ba gyrenei dotor, marksiis-leeninske p... diin xeregiiji amzaltataigaar xytelberilxiin tulada, ... kaadrnuudai teoretiiçeske ba politiiçeske geegdeliiji ... calxa zorilgiiji amzaltataigaar şiidxexiin tulada, CK ... pagaanda ba agiraaciin xysen tyges apparaadtai, p... ba agitaaciin ypravleenitei baixa johotoi.

(Yrgelzelelenь udaadaxi noom...

Ulaan—Yde goorodiiji toiruulan kartoofelьno-oovoşçno xysete baaza baiguulja!

ZURAG DEERE: Ogoroodno brigaadiin brigadiir ...r Cediipov tepliicede tarigdahan ogurciingaa urga-...i şalgaza baina. (Çernoovoi foto).

AGROTEEXNIKIIJI ZYBӨӨR XEREGLEXE

...roteexnikiin byxii koomplek- ...zybөөr xereglexe şadaa- ..., kartaavkiin ynder urgasiin ...agdaxanь, labtai. Bi xadaa ...ilei torşɔ soo, kartoofelь- ... brigaadiin brigadiiraar xy- ...merilhen ooped deerehee ...eneb.

...ngeregşe zilde, manai brigaa- ...20 gektaar kartaavka tariaa ... Eneenei nege gektaaranь ...edno uçaastog baigaa.

...us uçaastog deeree jarovi- ...alagdahan yrehөөr tariaa ...di. Yngeregşe zilei xabar, ...eliiin 21-22 ydernyydte, ...toi jarovizaaca xeze exil- ... bainab: haruul dulaan, ...araar ariuun (speciaalьna ...dxegdehen) ger soo, ga- ...ilgagdahan ba taxiaagai yn- ...enei xemzeetei kartaavkiiji ...santimeetr zuzaantaigaar ta- ...aad, 12-15 graadus dulaan ...peratuurada 10-aad xonog- ...xebtyylhen ba saaşadanь ...teexnikiin johoor yrgelze- ...e hem.

...nai yjede, tere uçaasto- ...xezee byxende sebereer, ...g ybehegyigөөr ba uhiinь ...dduulangyi baihanaigaa aşaar, ...uçaastog deerehee 150 ceent- ... urgasa abaab, zarim kar- ...kanuudanь 1 kilograamm ... gramm xyrter şignyyrtei ...a. Şanaranь hain.

...e zilde, manai brigaada ...gektaar kartaavka tarixa ...ntai. Tereenhee 3 gektaar ...renь oopedno tarilga xeg- ...e. Yngeregşe zileigee oope- ...johoor, myn ene zilde kar- ...kiingaa byxii yrehiiji garaa- ...sortirovaalxa ba tereenhee ...ceentner yrehiijinь jarovi- zaasalza tarixa bainabdi.

Tarilgiiji bogonixon bolzor soo yngergelge xadaa bajan urgasa xuriaalgada ton jixe udxaşanartai baina. Iime uşarhaa, traaktorna sazaalkaar kartaavkaa tarixahaa gadna, myn morin plyygeer tarixabdi. Eneegeer tarilgiiji xydelmeriiin 10 yderte dyyrgexe jabadal xangagdaxa.

Zunai yjede, kartaavkiingaa tarilgiin plooşçadь deere burtag ybehenyydei urgaxa zergeer, xeden daxin propoolko jabuulxabdi.

Tere oopedno uçaastog deeree navoozno ydobreeni xexebdi. Eneenei tula, uçaastog deere şibxe taraagaad, tarilgahaa urid uhalxa bainabdi, jyyndeb gexede, uhalagdahan gazarta tarixada, tyrgөөr urgadag jym.

Hyyleerenь, byxeli zundaa kartaavkiingaa tarilgiiji burtag ybehenyydgyi bailgaxa, gazariijinь zөөleryylxe ba 15-18 sm. ynder urgaad baixadanь, tyryyşiinxiee şoroijinь yrgexe xeregtei.

Kartaavkiin xuriaalga bolbol oroohoto kylьtyyrenyydei urgasiiji xuriaalgatai todoldodog baina. Ene uşarhaa, zarim kolxoozuud bolbol kartaavka maltalgiiji xojordoxi eelzeende orxidog baina. Xerbee, kartaavkiiji sag bolzor soonь xuriaaza abaagyi haa, namarai xyitende dairagdaza, xyldedeg baina.

Kartaavkiiji gemteengyi xysed xuriaaxiin tulada, tereniiji busad xydelmerinyydtei zybөөr zoxilduulza jabuulxa şuxala. Baha, kartaavka maltadag zebsegyydhee gadna, myn morinoi plyygeer xaxalalga xadaa xuriaalgiin xydelmerinyydiiji tyrgedxexe baina.

M. RADNAAJEV—Kartoofelьno brigaadiin brigadiir.

Mynөөder, bidener bolbol Ulaan-Ydiin priigorodno raioanoi, Dabaatiin somonoi, „Ulaan Erxireg" kolxoozoi ogoroodno-kartoofelьno brigaadanuudta xydelmerilldeg kolxoozniguudai vestypleeninyydiiji tolilonobdi. Tus kolxoozoi ogoroodno brigaada xadaa Byxesojuuzna xydөө azaxiin viistavkede kandidaadaar batalagdahan baina. Kolxoozoi ovoşçevood nyxer Cediipov bolbol 7 zilei torşodo brigadiiraar xydelmerilne, brigaadiin doxoodnostinь zil byri ulam xyseteigeer urgana.

Ede vestypleeninyydiiji zyblen xelsexiiji byxii ovoşçevooduud-kolxoozniguudta rekomendovaalnabdi.

UJALGANUUDAA XYNTEIGӨӨR DYYRGEXEBDI

Manai ogoroodno brigaadada, gol tyleb 30 xynyyd xydelmerilxe baina. Bi brigadiiraar 7-doxi zilee xydelmerilneb. Xydelmeriin nelieed oopedtoi boloob. Xydelmerişediiji zybөөr xubaarilan tabilga xadaa azalai ynder bytөөsiiji ba erxim şanariiji tuilalgada şiidxexii udxaşanartai. Iimehee, tarilgiin ba busadşji yjenyydte kolxoozniguud byxen, өөriingөө şadaxa ba hain medexe xydelmeride jabadag. Uşaranь, azalai teexnikiijji tereen tuşaa znaaniiiji medeegyi haa, ynder bytөөsetei ba erxim şanartaigaar xydelmerilxenь berxetei baina.

Bidener bolbol oiriin sagta, rassaadiiji pooli deere huulgalgiiji exilxe bainabdi. Ene xadaa ynder urgasiin tylөө temeselde ugaa jixe udxaşanartai, xariuusalgatai xydelmeri bolno. Gazariiji haitar eldyyrilxe, tereende ydobreeni xexe, uhalxa—ede byxii xydelmerinyydiiji agroteexnikiin johoor, sag bolzor soonь jabuulxa johotoi.

Mynөө yjede, manai brigaadada gazarai eldyyrilge, ydobreeni xelge jabuulagdaza baina. Gadna, yngeregşe zilnyydte, ogurciiji ba busad kylьtyyrenyydiiji tarixahaa urid, tedenei yrehiiji formaliinaar ugaadag baigaabdi. Teremnai, hain rezylьtaaduudiiji ygөө. Myn tereşelen, mynөө yrehejөө formaliinaar ugaaza bainabdi. Ede byxii xadaa ynder urgasa xuriaalgiiji şiidxelgiin tyryyşiin ysloovinь bolno.

Zygөөr, oovoşçiin bajan urgasa xuriaaxiin tylөө temesel, deere dursagdahan xydelmerinyydeer xizaarlagdana bişe, xarin saaşadxi xydelmerinyydenь—xaruuhalalga, propoolko, uhalalga ba busad—myn le xariuusalgatai ba şuxala baina. Ede xydelmerinyydei exileed baixada, nege minuuta, nege çaasşji tuilai ynetei tula, minuuta byxeniiji ekonoomnoor xereglexe xeregtei.

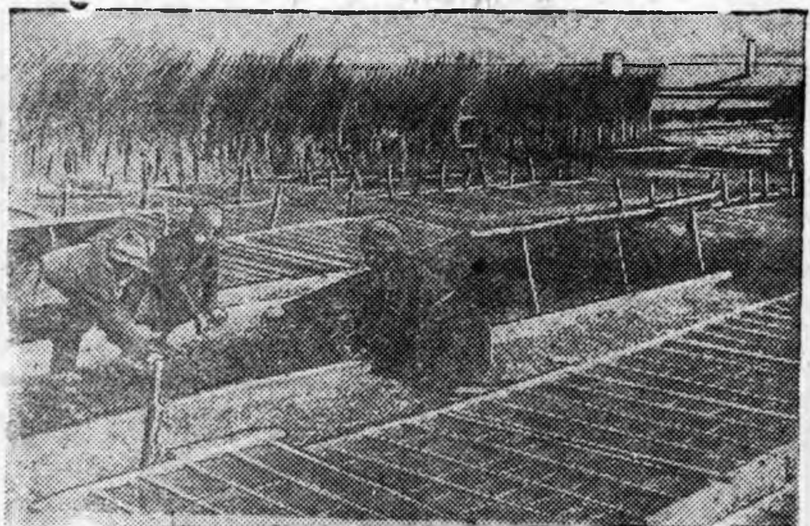
Manai brigaada bolbol yngeregşe zileixihee byri ynder urgasiiji ene zilde xuriaaza, 146480 tyxerig doxood oruulxa johotoi. Mynөө zilde, ogurciin ba kapuustiin urgasiiji, yngeregşe zileixihee gektaar byriiin 22-24 ceentner deeşelyylxe johotoi bainabdi.

Xyndete ujalgaa xysed dyyrgexiin tula, bidener bolbol kolxoozniguudai dunda socialiis sorevnovaaniiiji yrgenөөr delgeryylxe ba brigaadaaraa, baha negen kartoofelьno brigaadatai sorevnovaani batalxa bainabdi.

Manai brigaada bolbol mynөө zilde 350 xeheg ogurciiji tepliicede tariaa. Enemnai mynөө sesegleed, edieelze baina. Main 5-da, tyryyşiin ogurcii abza exilxeer xaraalnabdi. Myn main 15-aar, parniighaa ogurcii abza exilxebdi.

Bi xadaa өөhediingөө abhan ujalganuudiiji xyndeteigөөr dyyrgexebdi geze xeleze şadaxa bainab.

CEDIIPOV—Ogoroodno brigaadiin brigadiir.

ZURAG DEERE: Ogoroodno brigaadiinxid parniigaigaa urgasiiji şalgaza baina, (Çernoovoi foto),

ZURAG DEERE: Ogoroodno brigaadiinxid bolbol parniigta tarigdahan oovosçnuudaigaa ybehiiji tyyze baina. (Çernoovoi foto).

YJE SOOGOO PROPOOLKO—YNDER URGASIIJI XANGANA

Ogoroodno brigaadada xydelmerilhөөr, 5 zil bolzo bainab. Ene yje soo, ovoşçevoodstviin xeregtei haitar tanilsahan ba ynder urgasa xuriaalgiin oopeduudiiji өөrtөө sugluulhan bainab.

Oovoşçiin ynder urgasa xuriaalgiiji xangaxiin tula, xamagai tyryyn, terenei tarilgiiji byxii vegetacioonno yje dotoronь sebereer, burtag ybehenyydgyigөөr bailgaxa şuxala. Xerbee, ede burtag ybehenyydiiji tyylgiin bolzoriiji yngergezerxibel, ogoroodoi kylьtyyrenyyd xadaa burtag ybehenyydeer daragdaza xosordog ba xydөө azaxiin vrediitelьnyydeer edigdedeg baina.

Otliiçno urgasa xuriaalgiiji şiidxelgede ugaa jixe udxaşanartai zyilnyyd gexede, uhalalga, ysxenөөr urgahan kylьtyyrenyydiiji şingeryylelge, xydөө azaxiin vrediitelьnyydtei temesel bolno.

Ogurcii, markoovь, rediisk g. m. oovoşçnuud xadaa zaizabhargyi, gansada ton ysxenөөr urgaşadag jym. Tiigebel, tedenei urgalganь udaaradag ba baga urgasa abtadag baina. Eneeniiji likvidiirovelxiin tulada, ijyynь ba ijyylь haranuudta, tedenei urgalgahaa duldiiduulza, şingeryylxe xeregtei.

Myn, pomidoor xadaa, jyrenrenxiidөө, ton olon halaanuudtaigaar urgadag. Iime baixadanь, pomidoornuudanь ton zizexenyyd baidag ba edieelelgenь udaan sag soo yrgelzeldeg. Şanar haintai, tomonuud pomidoornuudiiji erte xuriaaxiin tula, terenei halaanuudiiji edieelxeheenь byri urid ysөөlxe johotoi.

Ovoşçnoi kylьtyyrenyyd bolbol vegetacioonno yjedee ton jixe uha xeregledeg. Iimeheenь, tarimalnuudiiji ganduulxagyin zorilgoor, selmeg xaluun ydernyydte, yglөөgyyr byri uhalxa xeregtei.

Ogoroodoi gazariiji toiruulan, burtag ybehenyydteigeer bailgaxada, xydөө azaxiin eldeb vrediitelьnyyd oloşordog jym. Yngeregşe zilde, manai ogorood deere tede bii bolhon baigaa. Ene uşarhaa, ogoroodto dyte şadar urgahan ybehenyydiiji tere darlidanь sabşaza gaidaxa xeregtei.

Ede byxii xydelmerinyydei amzaltanuudanь, ogoroodto xydelmerilze baigaa kolxoozniguudai, xydelmeridөө ynen sexeer, xanalgataigaar xandahanhaa, ynder bytөөseteigөөr xydelmerilhenhөө byrin duldiidaxa baina. Azalda haitar medexegyihaa haa ynder bytөөseteigөөr, erxim şanartaigaal xydelmerilxenь tyryyşiin ydernyydte berxeteiş baidag. Zygөөr, haitar oroldood baigaahaa, xydelmeriiingөө teexnikiiji tyrgөөr şudalxa geeşe. Tiibe-jaabaş, xynyydiiji xydelmeri deere xubaarilan tabixadaa, tedenei şadabariiiji xaraadaa abxa şuxala.

Ene zilde, manai ogoroodoi xemzeenь—20 gektaar. 146-680 tyxerig doxood oruulxa johotoi. Ene—jixe zorilgo!

Uşar iimehee, azaliiji zybөөr organizovaalalga — centraalьna zorilgo bolno. Ogoroodno brigaadada, yngeregşe zilde jabahan oopedno xynyydiiji tomilxo xeregtei. Tiixetei xamta, gol tyleg xydelmerinyydei yjede, nelieedolon xydelmerişed erigdedeg jym. Ede byxii xadaa plaanova johoor jabuulagdaxa ba brigaadada sag yrgelze xydelmerilxe xynyydiiji tomilxo, tedeniiji gol xydelmerihөөnь tahalduulxagyin tylөө temesexe şuxala.

Minii hanaxada, deere dursagdahan xemzeejabuulganuudiiji sag bolzor soonь, şanar haintaigaar gyisedxөөd baigaahaa, kolxooz byxen xadaa oovoşçiin ynder urgasa xuriaalgiiji tuilaxa.

N. D. TAGAAROV—ogoroogdno brigaadiin çleen.

...zaltanuud xydelmerilin şanarhaa duldiidana

...il byri, xabarai yjede ogo-...dno xydelmeride jabagşab. ...e z u u r a a, namhaa ...m şanartai xydelmeri erig-...e geze hain medeneb. Uşa-..., xydelmeriin şanarhaa—...er urgasa, amzaltanuud dul-...dag. Tiimehee, oovoşço ...a gazariiji haitar eldyyrilxe ...egtei. Nege lemeextei plyy-...r, 20-25 santimeetrhee doo-...işe gynzegiiteigeer xaxalxa ...ala, jyyb gexede, ogorood-... kylьtyyrenyyd bolbol ton ...zegiigөөr yndehezedeg jym. ...bee, gyixenөөr xaxalagda-... gazarta oovoşçnuudiiji ta-...haa, urgamalnuud xysed ...dehezedeggyi, tiigeed muu ...asa abtadag.

...Xabarai yjede gazariiji eldyy-...ede jabagşab. Manai ogo-...odno brigaadiin gazaranь ton ...utai, xatuu xyrihetei jym. ...ehee, paaxarь bolbol zab-...gyigөөr, gynzegiigөөr xaxal-... tylөө byxii xysөөrөө orol-...xo johotoi. Oroohoto, myn ...voşçno kylьtyyrenyydiiji ta-... yjede, negeş minuuta yneteii

...Oovoşço tarilgiiji sag bolzor ...onь exilxe şuxala. Ene zoril-...ji xereg deerenь bejelyyl-... tula, xezee-xezeeneixihee ...unizoovanoor, staxaanovs-... xydelmerilxebdi.

...RDENEEJEV—Ogoroodno brigaadiin çleen.

KARTOOFELЬNO OOVOŞÇNO BAAZA BAIGUULJA!

D. SANZEEJEV.

„Ulaan Erxireg" kolxoozoi tyryylegşe

BKP(b)-ein XVIII istoriiçeska sjeezd bolbol promiişlenne ceentrnyydiiji toiruulan, kartoofelьno-oovoşçno baaza baiguulxiin ton xariuusalgatai ba sloozno bolboş, bejelyylegdeze byrin şadagdamaar zorilgiiji bidenei urda tabihan baina. Manai kolxooz bolbol social is Buriaad - Mongoloi stoliica—Ulaan-Yde goorodoi ba respyyblikiin gigaantiin—Parovoozo-Vagoonno zavoodoi dyte şadar baihan uşarhaa, edenei promiişlenne xydelmerişediiji ba slyyzaşçeneriiji nogoon oovoşçoor, kartaavkaar xangalsaxa ujalgatai baina.

Urdanь manai respyyblike dotor, ilangajaa buriaad aradzontoi niutaguudta ovoşçnoi kylьtyyrenyyd ba kartaavka g. m. oroidoo şaxuu tarigdadaggyi baigaa. Myn, manai endexi zonşji iime tariiganuudiiji xedeggyi baihan jym. Teed, ovoşçevoodstvo ba kartaavka tarilgiiji delgeryylxe ysloovi ygei baigaa, jyyb gexede, ene xadaa ton azaljixetei, terenei yrehe xyrengenь xomor baidag belei.

Mynөө, manai oron dotor, xaa-xaanagyi kolxoozno stroin xysed byxezөөd, socialiis xydөө azaxii xadaa tyryy soveed teexnikeer zebseglegdeed baixadanь, kolxooz byxen ovoşçevoodstvo ba kortaavka tarilgiiji yrgenөөr delgeryylxe xysed argabaidaltai boloo.

Manai kolxooz, togtohon saghaa xoişo ogoroodno kylьtyyrenyydiiji taridag jym. Teed, tyryyşiin zilnyydte ene, şine xydelmeriiiji delgeryylge nelieed berxetei baidag hen. Gebeş, mynөө bidener bolbol ogorood deerehee ton ynder urgasa xuriaaxiin bajan oopedtoi bolhon ba elbeg urgasa xuriaadagşji boloobdi.

Bidener, yngeregşe zilde 20 gektaar ogorood tariaa hemdi. Tarilgamnai haisa urgaza, 6,84 gektaar ogurciihaa, gektaar byriiin 106 ceentner, dunduur urgasiiji kapuusta—108 ceentner gexe zergeer xuriaahan bainabdi. Ogoroodno brigaadamnai, yngeregşe 1938 ondo 127.897 tyxerig seber doxoodiiji kolxoozdoo oruulhan baina. Ogoroodno brigaadiin seber doxoodonь zil jirexe byri urgana.

Eneenei rezylьtaadta, kolxoozniguudaigaa azalta yder byxende 2 tyxerig 75 mynge 1938 onoigoo doxoodhoo xubaagaabdi. Myn, 6 kilograamm tariaan xyrtөө! Zarim kolxoozniguudnai 2000 ba deeşe tyxerig mynge abaa.

Gadna, ovoşçevoodstviingoo doxoodoor nege avtomaşiina abaabdi. Mynөө, manai kolxooz dyrben avtomaşiinanuudtai. Өөriin nege traaktortaibdi. Ovoşçevoodstviin xeden maşiinanuud, zebsegyyd bii (kartoofeliiji, rassaadiiji huulgadag maşiinanuud).

Ertiin oovoşçnuudaar xangagdanxai baixiin tula, manai kolxooz, yngeregşe zilde nege tepliice barihan ba parniiguudta ogurcii tarilgiiji praktikovaaldag bolhon baina. Xerbee, 1938 ondo tepliicehee main 10-daar ogurcii abza exilhen baigaahaa, ene zilde main 5-da exilxe baina.

Bidener bolbol xeden zilnyydei torşodo oovoşço ba kartaavka tariaad baixadaa, iime viivod xenebdi: **kolxooz byxen xadaa ovoçnoi kylьtyyrenyydei ba kartaavkiin tarilgiiji yrgenөөr delgeryylze,** hain urgasa xuriaaxa byrin ysloovitoi baina. Eneenei tula, kolxoozuudta azaliiji zybөөr organizovaalxa ba ogoroodto sag yrgelze xydelmerilxe xynyydiiji tomilxo johotoi. Uşaranь, deere dursagdahan kylьtyyrenyydiiji, tedenei agroteexniiçeske zaabarinuudiiji medengyigөөr, delgeryylze jaabaş şadagdaxagyi.

Ogoroodno kylьtyyrenyydhee ynder urgasa xuriaalgiiji şiidxelgede, edeniiji tarixa gazariiji şilelge ton jixe udxaşanartai baina. Ogoroodno urgamalnuudiiji tarixiin tula, erxim şanartai gazariiji tahalxa xeregtei.

Oovoşçiin ynder urgasiin tylөө temesel xadaa olojanziin ydobreeninyydiiji erixe baihanь elite. Manai kolxooz bolbol plaanaigaa johoor, ene zilde ovoşçnoi kylьtyyrenyydiiji tarixa gazartaa 4200 çeentner navooz, 300 ceentner fikaalьna ydobreeni, 25 ceentner syperfosfaat, 36 ceentner şuluun dabaha gargaxa baina. Manai respyyblike dotorxi kolxoozuud xadaa niutagai ydobreenieer—gazarai xyrihe şanarzuulxa ton effektiivne zyilөөr—navoozoor elbeg baidag. Gebeş, zarim kolxoozuud xadaa tereeniiji ydobreenide xeregledeggyi baina.

Ovoşçevoodstviingoo talaar, manai kolxooz Byxesojuuzna xydөө azaxiin viistavkede kandidaadaar batalagdahan baina. Tus erxejee aldaxagyin tula, yngeregşe zileixihee yşөө ynder urgasiiji ene zilde xuriaaxiin tylөө, Dabaatiin somonoi „Arbizai" kolxooztoi socialiis sorevnovaani batalhan bainabdi. Tereşelen, kolxoozniguud-ogoroodniguudai xoorondo socialiis sorevnovaani ba terenei deede foormo — staxaanovska xydeleөniiji yrgenөөr delgeryylxe zorilgo urdaa tabinabdi.

BKP(b)-ein XVIII sjeezdiin istoriiçeska togtoolnuudaar zorigzuulagdahan, manai kolxoozniguud bolbol Buriaad-Mongoloi stoliiciiji oovoşçoor ba kartaavkaar xangaxiin tylөө byri energiiçneer, byri erximeer xydelmerieer zoxinxoi.

Өөriingөө znaaniiiji ulam deeşelyylxe

Yngeregşe zilde, ogoroodno xydelmeride jabaza exilee hem. Ogoroodno kylьtyyrenyydei ynder urgasiin tylөө temesel xadaa agroteexnikiiji haitar medexiiji, ynder znaaniiiji erine. Rassaadiiji huulgalga, uhalalga, propoolko—ede xadaa tyryyşeer tiime sloozноş bişe şingi, zizexenyyd zyilnyyd şingi xaragdadag. Teed, ede xydelmerinyydiiji өөrөө xexe bolxodoşni, tiimeş belen bişe baidag jym.

Rassaada huulgalgişji abaad yzejel daa. Xerbee eneenei yndehiijinь bagaxanaarşji gemteegee haa, tere xadaa yxeşexe baina. Iimeheenь, rassaada huulgaxadaa, ton serьjooznoor, xariuusalgataigaar xandaxa xeregtei. Baha, tarilgiiji uhalalgaşji iimel baina. Zişeelxede, ogurciiji uhalxa saganь taniuuhatai baina. Zunai yjede naranai xaluunaar şarxahaa urid, heriyyn baixada uhalxa xeregtei.

Ede byxii xydelmerinyydiiji zybөөr jabuulxiin tula, ovoşçevoodstviin agroteexnikiiji, taban xorgondool adaliaar medexe şuxala. Agroteexnikiiji medexe bolxiin tula, literatuuranuudiiji, agrozaabarinuudiiji unşaxa uşartai bologdodog. Iimehee, bi xadaa yzeg bişeg baga mededegee likvidiirovelxiin zorilgoor, nahatai hurguulida huralsanab.

B. LODOONOVA—ogoroodno brigaadiin çleen.

PARTIIINA AZABAIDAL

Xydelmeriɵɵ hainaar tabihan partorganizaaca

Selengiin aimagai, Zargalantiin somonoi, Teelъmanei neremzete kolxoozoi dergedexi partiiina exin organizaaca (komiteedeinъ sekretaarъ nyxer T. Danzaanov) xadaa partiiina byxii xydelmerinyydiiji hainaar tabiƶa şadahan baina.

Ene organizaaca xadaa „BKP(b)-ein istooriiin xuriaangii kyyrsiin garalgatai daşaramduulan, partiiina propagaandiiji emxidxen tabixa tuxai" BKP(b)-ein Centraalъna Komiteedei togtoolиiji bodoto deerenъ bejelyyixe xeregte serъjooznoor oroIsohon baina. Tus organizaaciin 15 kommunistnuudiinъ samostojaatelъna huralsana. Edener bolbol mynɵɵ paartiin istooriiin xuriaangii kyyrsiin 5-xi glavaaji dyyrgeed, 6-xi glavaada exilƶe orood bainad. Myn, samostojaatelъna yzeƶe şadaxagyi 11 kommunistnuudai dunda kryzoog organizovaлagdahan baigaa, edener xadaa istooriiin xuriaangii kyyrsiin xojordoxi glavaaji dyyrgeed baina.

Gadna, BKP(b)-ein XVIII sjeezd deere araduudai voozdъ inag Staalinai xehen istoriiçeska doklaadiiji ba sjeezdiin byxii materiaalnuudiiji kommunistnuudai ba komsomoolъcuudai dunda yzelgiiji organizovaalƶa, mynɵɵ ton hainaar yzeƶe ba myn tereşelen sjeezdiin materiaalnuudiiji kolxoozniguudai dunda yzelgiiji organizovaalƶa, 10 garan kommunistnuudiiji agitaatornuud bolgohon baigaa. Edenerinъ paartiin XVIII sjeezdiin materiaalnuudiiji ba ulasxoorondiin baidalai tuxai agitacioonno-maassova xydelmeriiji hainaar jabuulƶa bainad.

Ene organizaaca bolbol urgaltiingaa talaar myn le hain. Ƶişeelxede, 1938 onoi hyylei negeharlin ba 1939 onoi negedexi kvartaalai torşo soo BKP(b)-ein çleenei kandidaadta, kolxoozoi tyryy xynyyd-staxaanovcuud ba udaarniguudiiji, xamtadaa 13 xynyydiiji abhan ba 6 xynyydiiji kandidaadhaa çleende oruulhan baina.

S. C.

Aikoomoi anxaralda

Petropaavlovka. (Manai sobkorrhoo) Derestein somonoi, (Zede), „Socializm" kolxoozoi dergedexi kosomoolъsko exin organizaaca bolbol 58 komsomoolъcuudtai, aimag dotorxi tomoxon organizaacanuudai negeniinъ bolno.

Teed, tus organizaaca xadaa komsomoolъsko byxii xydelmerinyydee şinedxen tabiƶa şadaagyi, jyyb gexede, zaluuşuudai dunda jabuulagdaxa xydelmerinyydiiji, BKP(b)-ein istooriiji samostojaatelъna şudalalgiiji ba paartiin XVIII sjeezdiin istoriiçeska materiaalnuudiiji yzelgiiji ton hulaar jabuulna.

Tus kolxoozoi dergeaexi partiina exin organizaa iin partoorg nyner Sodnoomova bolbol komsomoolъsko organizaaciin xydelmeriiji haizaruulxa tuxai operatiivna xyteIberi xediiş ygedeg baitaranъ, komiteedeinъ sekretaarъ nyxer Darmazaapov bolbol eneen tuxai jamarşji anxaralaa tabidaggyi baigaa.

Komsomoolъsko xydelmeriiji muugaar jabuulhan deereheenъ, komsomoolъcuudai xamtiin suglaan bolbol Darmazaapov gegşiiji komiteedei sekretaarъhaa gargaƶa, orondonъ komiteedei çleeni D. Cengynoov gegşiiji sekretaarъ bolgohon baina.

Şineer hungagdahan sekretaarъ Cengynoov myn le xydelmeriɵɵ xangaltagyigɵɵr jabuulƶa baina. Komsomooloi Aikoom anxaralaa tabixanъ şaxala.

C. ALTAISKI.

XYNDETE ZORILGO

Ulaan-Ydiin Priigorodno raioonoi Ivolgiin somonoi „Gegeerel" kolxoozoi dergedexi komsomoolъsko organizaaca xadaa BKP(b)-ein XVIII istoriiçeska sjeezdiin materiaalnuudiiji yzelgiiji komsomoolъcuudai ba zaluuşuudai dunda muusa organizovaalhan baina. Dutuugaa darii zahaƶa, sjeezdiin togtoomzonuudiiji komsomoolec byxenei, kolxoozniг byxenei soznaanida xyrgexe—şuxaliin şuxala zorilgo myn geƶe oilgoxo ba ene zorilgoo darii bejelyylxe xeregtei.

Komsomoolec.

ZIŞEETE XYDELMERI

Xori. Anaagai somonoi „Ulaan-Odon" kolxoozoi kolxoozniguud, komsomoolъcuud gurbadaxi Staalinska tabanƶilei neremƶete socialis sorevnovaanida orolsoƶo, ene ƶilei xabarai tarilgiin xydelmeriiji 7-8 yderte, aimag soogoo egeel tyryyn, dyyrgexe ujalga abhan baina. Ene ɵɵhedingɵɵ abhan ujalgiiji dyyrgexiin tulada tus kolxoozoi kolxoozniguud polivoi xydelmeri deeree staxaanovska xydelmeriin bodoto ƶişee xaruulƶa baina. Nyxer Byziincevoi polivoodçeske brigaada kolxooz deere erxim brigaada geƶe toologdono.

Bars-Dorzo.

Xiliin saanahaa telegraammanuud

Nyxer M. I. Kaliininda, Fraanklin Ryyzvelъtiin telegraamma

SSSR-ei Verxoovno Soveedei Preziidiymei tyryylegşe nyx. Kaliinin bolbol AXŞ-gei preziideent Fraanklin Ryyzvelъthee dorodursagdagşa telegraammiiji abba:

„Bi xadaa tanai ebte hain barisaagai poslaaniiji abhan ba bygedeniitiin miirei tuhada zoriuulhan minii xyselnyyd tuşaa xelegdehen tanai yzelnyyd bolbol xede xeden gyrenyydei glavaanuudaar namda xelegdehen, tiime yzelnyydtei taaraldana geƶe medexedee, bi bajasanab.

Fraanklin Ryyzvelъt".

Germaaniiin maneevr tuxai angliiska xeblel

Loondon, apreeliiin 21. Germaanska pravitelъstvo bolbol Germaaniiin zyghɵɵ ajuul doro bainabdi geƶe ɵɵhedigɵɵ toolonaalt gehen asuudalda xariusaxiin eriltetelgeer, Ryyzvelъtiin poslaanii soo dursagdahan xede xeden baga gyrenyydte xandaba geƶe gazeedyyd medeesened. Ene maneevr xadaa baga gyrenyyd bolbol Germaaniiin xabşabari doro zaagdagşa asuudalda poloƶiitelъna xariuusaƶa şadaxagyi beƶe geƶe bodomƶolhon baina geƶe gazeedyyd temdeglene. Giitler xadaa otricaatelъna xariuujinъ, apreeliiin 28-da reixstaagta xelexe yge soogoo, Ryyzvelъtiin poslaaniiji kritikovaalxiin tulada „yndehe huuri" bolgon, xereglexe baina.

(TASS)

Germaanida, baganuud gyrenyydei xariuu

Loondon, apreeliiin 22. „Germaanska agreessi tedenerte ajuul uşaruulxa geƶe tedener toolono gy" gehen germaanska asuudalda, baga gyrenyydei pravitelъstvonuudaar ygtehen şine xariuunuud tuxai, angliiska xeblel medeesene.

Litoovsko pravitelъstvo bolbol Germaanida Klaipeedske (Meemelъske) oobIastiiji ygexe tuxai asuudal tuşaa batalagdahan, germaano-litoovsko doogovoroi dyrbedexi statъjaaji, ɵɵringɵɵ xariuu soo zaan barimtalaba geƶe Reiter medeesene. Statъjaa soonъ xadaa, Germaani bolbol Liitvede esergyy xysiiji xezeedeş xereglexegyi, Liitvede esergyy zoriuulagdahan jamar-negen busad xysende demƶelte yzylxegyi geƶe xelegdehen baina.

Şveicaarska pravitelъstvo, Reiter xelene, Germaanida xariuu elъgeebe, tereen soogoo medyylxenъ, Şveicaariin neitraliteed xyndetei baixa beƶe geƶe Şveicaarska pravitelъstvo naidana gebe. Şveicaari xadaa Germaaniaar ba zergeleƶe huugaa busad gyrenyydeer medeeregdehen, ɵɵringɵɵ neitraliteediiji gartaa buu zebseg bariin xamagaalxa geeşe geƶe xariuu soonъ xelegdene.

Reiter bolbol tereşelen gollaandska pravitelъstviin xariuugai udxiiji xelene. Gollaandi xadaa Germaaniiin zyghɵɵ dobtolgiin ajuul doro baina geƶe gollaandska pravitelъstvo toolongyi, „zygɵɵr jevropeisko dainai boloo haanъ, Gollaandi bolbol jamarşji argabaldaiiiji xerglexe bolxo johotoi geƶe xariuu soonъ xelegdene".

Briyysselъde, germaanska demaarş

Biryysselъ, apreeliiin 22. (TASS). Gavaasai medeeselei johoor, Briyysselъdexi germaanska posool bolbol Ryyzvelъtiin poslaanitai daşaramduulan, Beelъgi xadaa germaanska ajuul doro bainabdi geƶe toolono gy, geƶe belъgiiske gadaadiin xeregyydei ministeerstvehee asuuba. Beelъgi bolbol ɵɵrigɵɵ ajuul doro baina geƶe toolonogyi, uşaranъ, „tere xadaa Aangliaar, Fraancaar ba Germaaniaar tereende ygtehen garaantinuudta naidana" gehen xariuu germaanska posoolдo ygtebe.

XITADDAXI VOJEENNE JABUULGANUUD

(Çynciinhee ba Şanxaihaa, TASS-iin korrespondeentnyydei medeeselnyydei johoor).

CENTRAALЪNA XITADTA

Cziaanslin baruun-xoito zygte, Yniinei riaondo, xatuu şanga baildaanuud bolƶo baina. Cziyczıaanai zyyn urda zygte, japooncuud bolbol Gyliindexi xitadai pozicanuudta ataakanuudiiji yrgelƶelbe. Japooncuud bolbol baildaanuudai hyylşiin yderei torşo soo 500 şaxuu xynyydee geebe.

URDA XITADTA.

Xitadai çaastъnuud xadaa Sinъxoiji (Kantoonoi urda zygte) protiivnighaa seberlebe, japooncuudiiji Czençeenhee (Kantoonoi zyyn zygte) namnan gargaba. Japooncuud bolbol Synxyai (Kantoonoi zyyn-xoito zygte) şadarxi baildaanuudta, hyylşiin xojor yderei torşo soo aluulagdahan ba şarxatuulagdahan taigaa xamta, mianga şaxuu xynyydee geebe. Xitaduud bolдol 400 xynyydee geebe.

Pooli deerexi xudaldaan

Selengiin aimag dotor xabarai tariiga exilheer neiieed udaanşig boloo. Mynɵɵ yjede maassova tarilganъ exilee. Xaa-xaanagyi, kolxoozuudai poolinuud deere olon zuun kolxoozniguud xydelmerilƶe baina. Tedenerei yder byxenei eriltiiji xangalga ba poolinuud deere kylъtyyrne xudaldaaji ton yrgenɵɵr delgeryylelge bolbol Selengiin raipotreebsojuuzai ton bojevoi zoriigonъ myn baigaa. Teed, ene talaaranъ, zarim kolxoozuudai poolinuud deere xysed hain bişe baina.

Jyyb gexede, Selendyymiin somonoi, Kaliininai neremƶete kolxoozoi pooli deere xydelmeriƶe baigaa, traaktorna brigaada ba myn baha bişeşji brigaadanuudiinъ kylъtyyrne xudaldaagaar obsluuƶivalagdaadyi baina. Tereşelen, tus somonoi, Staalinai neremƶete ba „Noovaja dereevnia" kolxoozuudai poolinuud deere xydelmerildeg kolxoozniguud bolbol yder byxende xereglegdexe ed tovaarnuudiiji abxa abdaggyi baina. Ƶişeelxede, nyydel ba raznoosno xudaldaan oroldooşji organizovaalagdaadyi. Ene somon dotor 3-4 kylъtstaanuud bii. Tedeenei dergede negeşji larioog, nyydel ba raznoosno xudaldaan neegdeedyi baixa jym.

Xediii iime baibaşji haanъ, endexi selъpoo (tyryylegşi nyx. Menlaajev) xadaa, xereg tuşaa serъjoozno anxaralaa tabiƶa, larioog, nyydel raznoosno xudaldaa organizovaalxa tuxai ene gexe xemƶee abtaagyi, xarin, xydelmeriɵɵ samotioogoor tabihaaraa ynete sagiiji yngergeƶe baina. Gadna, tere dɵɵgɵɵr baihan magaziinuudiinъ eldeb ed tovaarnuudiiji (bara) gajaa yder byxende xeregtei dexe) bii bolgoxo talaar baraagyi baixa jym. Eneen xyreheenъ, ed tovaaraar xoosoxon doxo jabadai zarim magaziinuud nuudtanъ yzegdene.

Selendyymiin MTS-ei dexi selъmaagai tuxai şaxala xelexe xeregtei. Jyyb gexede, ene selъmaag bolbol pooli deere xudaldaa organizovaalaxa baixahaa gadna, mynɵɵ ygyy saaxar, konditerske izdeelinyyd, papiroos ba busad olon byxende xereglegdexe ed tovaarnuudiiji asarƶa şadaagyi, selъmaag soonъ tiime yzde vaarnuud oroldooşji ygei baina.

Ede dutuunuudiiji ene gexe usadxaƶa, pooli deerexi xudaldaaji eneexi ulamer jabuulga xadaa Selendyymiin selъpoogoi ba myn raipotreebsojuuzaişji yderei bojevoi zoriigo myn.

Donduk

Muxar-Şiberei

BKP(b)-ein Muxar-Şiberei aikoom ba aimgyisedkoom bolbol xabarai tarilgiin yjede pooli deerexi xudaldaaji organizovaalxa tuxai tusxai togtoomƶiiji abhan baina. Raipotreebsojuuzanъ larioogudta, nyydei ba raznoosno xudaldaanai seetъnyydte xydelmerilxe xynyydiiji tomilxo ba myn xudaldaagi zɵɵxe moridiiji tahalxa tuxai kolxoozuudtai doogovor xehen baixa jym.

Xediii iime baibaşji haanъ, tus aimagai zarim kolxoozuudai poolinuud deere nyydel ba raznoosno xudaldaan organizovaalagdaadyi baixa jym. Ƶişeelxede, Sutain ba Muxar-Şiberei somonuudai kolxoozuudai poolinuud deere, myn baha kylъtstaanuudainъ dergede nedeşji larioog, nyydel ba raznoosno xudaldaan neegdeedyi baina. Ene xadaa tarilga deere xydelmerildeg, kolxoozniguudai yder byxenei eriltiiji xangaxa jabadal oroldooşji organizovaalagdaadyi baihiinъ eil todoor xaruulna.

Aimagai ceentrdexi raimaag bolbol Muxar-Şiberei somonoi, Voroşilovoi neremƶete kolxoozoi tarilgiinъ pooli re xydelmerilƶe baigaa xoozniguudta xudaldaxiin neiieed olon meetr eldeb diiji ɵɵgehen baina. Tere ene bydiinъ pooli deere abaaşagdangyi, kolxoozoi ceentr deere, jabahan oşoxo xynyydte xudaldagdahan baixa jym.

Zarim selъpoonuudai (Sutai ba busad) xytelberilegşed bol yder byxende xereglegdexe ed tovaarnuudiiji elbeg delgeer asaruulalga, xabarai tarilgiji kylъtyyrne xudaldaagaar obsluuƶivalalga gexe metyn hainaar organizovaalƶa, tarilgiji maksimaalъna bogoxon nixon bolzor soo dyyrgexe xe—ton xariuusalgatai zorilgo şiidxexe xeregte tuxalaa ujalgaa xysed medeegyi deereheee, tere asuudalda serjoozno bişeer xandana.

Tus selъpoonuud ba raipotreebsojuuz bolbol dursagdahan dutuunuudiiji jabuud dunda likvediirovelƶe, pooli deerexi xudaldaaji xysed xangaltatai gaar organizovaalxa johotoi.

Badma cereenov

Xariuusalgata redaaktor R. BIMBAAJEV.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ. Центросоюзная 19. Телефон редакции: Редактора 3-44. Отв. секретаря — 3-23, сельхоз. отдел — 7-55, Промотдел — 5—07.

NKMP-iin tipograafi Glavliit 664